

**Перелік теоретичних питань
до диференційного заліку з дисципліни**

**«Профілактика неінфекційних та інфекційних захворювань. Основи імунoproфілактики»
для здобувачів спеціальності І9 «Громадське здоров'я магістерського рівня вищої освіти.**

Тема 1. Сучасні погляди на профілактику та контроль соціально значущих захворювань

1. Неінфекційні захворювання як глобальна проблема громадського здоров'я: структура, тягар та основні причини смертності.
2. Основні соціально значущі неінфекційні захворювання та їх медико-соціальне значення у сучасному суспільстві.
3. Основні фактори ризику НІЗ: поведінкові, метаболічні та соціальні детермінанти.
4. Епідеміологічні особливості НІЗ в Україні та світі. Основні тенденції захворюваності та смертності.
5. Вплив надзвичайних ситуацій та війни на тягар НІЗ і доступність профілактичної та медичної допомоги.
6. Рівні профілактики НІЗ: первинна, вторинна та третинна профілактика. Приклади профілактичних втручань.
7. Поведінкові підходи до профілактики НІЗ: принципи формування та підтримки здорової поведінки.

Тема 2. Профілактика та контроль серцево-судинних захворювань

8. Серцево-судинні захворювання як пріоритетна проблема громадського здоров'я. Основні фактори ризику.
9. Основні цілі та стратегії первинної і вторинної профілактики ССЗ.
10. Оцінювання загального серцево-судинного ризику: поняття, принципи та значення для профілактики.
11. Основні групи високого ризику розвитку серцево-судинних захворювань.
12. Артеріальна гіпертензія як фактор ризику ССЗ: принципи раннього виявлення, профілактики та контролю.
13. Профілактика атеросклерозу та ішемічної хвороби серця: основні напрямки та профілактичні втручання.
14. Модифікація способу життя у профілактиці ССЗ: харчування, фізична активність, відмова від тютюнопаління та контроль маси тіла.
15. Популяційні та індивідуальні стратегії профілактики серцево-судинних захворювань.

Тема 3. Профілактика та контроль цукрового діабету

16. Цукровий діабет 2 типу як проблема громадського здоров'я: поширеність, фактори ризику та медико-соціальні наслідки.
17. Поведінкові та метаболічні фактори ризику розвитку цукрового діабету 2 типу.
18. Групи населення, яким рекомендовано скринінг на цукровий діабет 2 типу.
19. Сучасні методи скринінгу та діагностики цукрового діабету 2 типу: принципи вибору та інтерпретації результатів.
20. Первинна профілактика цукрового діабету 2 типу: основні напрямки та ефективність профілактичних втручань.
21. Вторинна профілактика та контроль цукрового діабету 2 типу.
22. Профілактика серцево-судинних та інших хронічних ускладнень цукрового діабету.

Тема 4. Профілактика ожиріння

23. Ожиріння як проблема громадського здоров'я: поширеність, фактори ризику та медико-соціальні наслідки.
24. Взаємодія спадкової схильності та поведінкових факторів у розвитку ожиріння.
25. Індекс маси тіла (ІМТ): поняття, методика розрахунку та використання для оцінки нутритивного статусу.
26. Класифікація надлишкової маси тіла та ожиріння за величиною ІМТ.
27. Основні принципи первинної профілактики ожиріння на індивідуальному та популяційному рівнях.
28. Рациональне харчування та фізична активність як основа профілактики ожиріння.
29. Тактика профілактичних втручань при ожирінні залежно від величини ІМТ та наявності супутніх факторів ризику.

Тема 5. Профілактика та контроль онкологічних захворювань

30. Злоякісні новоутворення як проблема громадського здоров'я: основні тенденції захворюваності та смертності.
31. Фактори ризику виникнення онкологічних захворювань: керовані та некеровані фактори.
32. Первинна профілактика злоякісних новоутворень: основні напрямки та можливості.
33. Скринінг онкологічних захворювань: мета, принципи, критерії ефективності та обмеження.
34. Онкомаркери в профілактиці та ранньому виявленні онкологічних захворювань: можливості та обмеження їх використання.
35. Передракові стани: поняття, основні види та значення для профілактики злоякісних новоутворень.

Тема 6. Профілактика та контроль захворювань органів дихання

36. Хронічні захворювання органів дихання як проблема громадського здоров'я: основні фактори ризику.
37. Класифікація факторів ризику захворювань органів дихання: поведінкові, екзогенні, ендогенні, керовані та некеровані.
38. Активне виявлення осіб із підвищеним ризиком розвитку хронічних захворювань органів дихання.
39. Первинна профілактика хронічних захворювань органів дихання серед груп ризику.
40. Вторинна профілактика захворювань органів дихання: раннє виявлення та контроль захворювань.

Тема 7. Основи вакцинопрофілактики

41. Імунопрофілактика інфекційних захворювань: поняття, мета, завдання та значення для громадського здоров'я.
42. Історія розвитку імунопрофілактики та її роль у боротьбі з інфекційними захворюваннями.
43. Активна та пасивна імунопрофілактика: механізми, види, переваги та обмеження.
44. Види вакцин та основні принципи їх застосування.
45. Організація імунопрофілактики в Україні: основні принципи, нормативно-правове забезпечення та відповідальність учасників процесу.

46. Календар профілактичних щеплень: принципи формування та організація проведення вакцинації.
47. Основні принципи організації та проведення профілактичних щеплень.
48. Оцінювання ефективності імунопрофілактики: епідеміологічна, клінічна, імунологічна та економічна ефективність.

Тема 8. Профілактика інфекційних захворювань

49. Профілактика соціально значущих інфекційних захворювань: ВІЛ-інфекції, вірусних гепатитів В і С, туберкульозу та респіраторних інфекцій.
50. Первинна, вторинна та третинна профілактика інфекційних захворювань. Інфекційний контроль, профілактика професійного інфікування медичних працівників та підвищення охоплення населення вакцинацією.